

Neviditelný motor ekonomiky zadržává

Mikrofirmy a malé podniky v Česku bojují s nedostatečnou finanční rezervou. Úvěrů a jiných cizích zdrojů se bojí, státní podpora je komplikovaná a nedostupná

Petr Starý
stary@tydenikeuro.cz

Naprostou většinu firem v Česku tvoří malé a střední podniky či mikrofirmy. Tento neviditelný segment soukromé sféry je však významným motorem ekonomiky: zaměstnává každého druhého pracujícího v zemi, tvoří více než 26 procent českého HDP a díky zaměření na specializované činnosti generuje vyšší přidanou hodnotu.

Malé a střední podniky (MSP, anglická zkratka SME) jsou sice nenahraditelnou součástí ekonomiky, ale nedostává se jim – na rozdíl od velkých korporací či neziskových subjektů – stejné pozornosti médií, finančních institucí, a především orgánů veřejné i státní správy. I proto čelí několika klíčovým výzvám v oblasti financí, administrativy, nedostatku kvalifikované pracovní síly či prostoru pro inovace a digitalizaci.

Cizí zdroje raději ne

V rámci programu Mastercard Strive, který se věnuje životu mikropodnikatelů a malých firem, vznikl nový průzkum zaměřený na finance v SME. Jakýsi barometr českého podnikatelského prostředí ukázal, že pětina malých firem a podnikatelů nedisponuje finančními prostředky na provozní náklady, pokud by podnikání či přestalo generovat příjmy. Přibližně každý čtvrtý pak vnímá ohrožení z nenadálých komplikací a mimořádných výdajů. „Je to další z průzkumů, který ukázal, jak jsou mikrofirmy a drobní podnikatelé zranitelní. Na výrazné překážky narážejí, i když si chtějí zajistit externí zdroj financí,“ říká Katarína Klamková z neziskové organizace Care, která se na programu Mastercard Strive podílí.

Více než třetina respondentů uvedla, že nechtějí bankovní úvěr, protože pova-

Třicet let podnikání v České republice

Zatímco v roce 1993, v době vzniku Česka, působilo na našem území asi 1,25 milionu osob samostatně výdělečně činných (OSVČ), podniků s ručením omezeným, akciových společností a dalších podnikatelských subjektů, loni jich byly již téměř tři miliony, z toho přibližně 1,6 milionu tvořili podnikatelé. Za 30 let samostatnosti Česka tak v této zemi vzrostl počet obchodních či ekonomických subjektů přibližně 2,4krát. Téměř 99 procent tvoří podnikatelé a malé- či středně velké podniky, stejně jako v celé Evropské unii, kde zaměstnávají přibližně sto milionů lidí a vytvářejí polovinu evropského HDP. Hospodářská komora České republiky však dlouhodobě upozorňuje na vysoký počet ekonomicky neaktivních obchodních subjektů, zejména OSVČ, kteří nejeví známky podnikání či neposílají výkazy do obchodního rejstříku. Takzvaná „spící IČA“ tvoří podle odhadů až 40 procent všech podnikatelských subjektů.

žují za důležité zůstat bez dluhů. Celkově se ukázalo, že jakoukoli formu soukromého financování, nejen půjčky, se v uplynulých třech letech pokusila získat zhruba čtvrtina oslovených podnikatelů. Nejmenší zájem je mezi

osobami samostatně výdělečně činnými (OSVČ), mezi malými firmami (deset až 49 zaměstnanců) má zkušenost s úvěrem polovina dotázaných. V případě financování z veřejných zdrojů je zájem mikro- a malých podniků o něco vyšší. Stále se ho však v uplynulých třech letech pokusila získat jen necelá třetina oslovených firem.

Podobně jako u soukromého financování po příspěvcích státu mnohem častěji sahají především větší firmy. Pro OSVČ a mikropodnikatele totiž bývá často překážkou komplikovanost celého procesu „Stát ani banky nejsou pro menší firmy partnerem. Úvěry se sazbou deset procent, když má velká firma poloviční sazbu, jsou diskriminující. Chybí transparentní komunikace a celkově úprava procesů,“ soudí Eva Svobodová, generální ředitelka Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP).

Limitem nízká finanční gramotnost

Je fér přiznat, že z průzkumu také vyplynulo nízké povědomí podnikatelů a majitelů firem – často fungujících bez ředitele či managementu – o možnostech financování. Jako špatné hodnotí své povědomí o bankovním financování každý pátý, u nebankovních úvěrů dokonce 42 procent dotázaných a o možnostech státní podpory nemá ponětí 40 procent dotázaných. V případě kapitálových investic a crowdfundingu pak téměř polovina. „Zjištění průzkumu potvrzují, že je třeba pokračovat v úsilí ke zlepšení finančních produktů, podpůrných programů a dostupnosti informací mezi menšími podnikateli a podnikatelkami. A to na všech úrovních – od vlády přes finanční instituce až po širší podnikatelské prostředí. Mikro- a malé firmy jsou nejen pilířem české ekonomiky, ale i zárukou její dlouhodobé stability a růstu,“ říká Jana Lvová, generální ředitelka Mastercard pro Česko a Slovensko. ●